

ב

קדושים*

אל גדול וקדוש!
 אב גדול וקדוש של כל-ישראל!
 אנכי החוטא, הטמא, השפל, השבור והמרסק, בא להתפלל לפניך,
 הקדוש מפל-קדוש, הטהור מפל-טהור, הרם מפל-רמים, צור-הצורים!
 בעדמי אני מתפלל לפניך?
 בעד אלה שהתהלכו לפניך כל ימי חייהם, נשמו ונצו רק בך, לא שכחוך
 אף רגע, ויצאה נשמתם בהקדישם את שמך
 חטאנו הוא, כי הקדושים מתחללים -
 חטאנו הוא, כי גם עבדיך היקרים אינם מוצאים מנוחה -
 חטאנו הוא, כי עצמות קדושים משלכות מקבריהם!
 גויות, שהיו משכן לקדשך, משלכות החיצה - הולל משכנך!
 גויות, שהיו מקדש לפניך, טמאו בידי רשעים - נטמא מקדשך!
 גויות, שהיו מרכבה אליך, היו לחרפה ולשנינה - נפצה מרכבתך!
 אז, בגעת עצמות מת בעצמות אלישע, השלכו מן הקבר -
 ועתה הנה אנשים-חזירים באים, משליכים את עצמות קדושיך
 מקבריהם וקוברים טוסים במקומם -
 ואתה תחשה, אליו ואתה תתאפק? ואתה תסבול? ואתה לא תרעיש
 זמרים וארץ?
 אמנם רבו חטאינו, אבל מה עשו לך אלה הטהורים, היפים, הקדושים?
 אם לא למעננו - עשה למענם -
 בוא תבוא ישועתך, הגלה יגלה חסדך, יתגדל ויתקדש שמך -
 בחקימך משכנך, מקדשך, מרכבתך!

ג

שערי דמעות

יומם ולילה אני צועק לפניך, יומם ולילה אני בוכה לפניך, -
 אין עונה!
 צועקים אליך עמקי-חמצמקים שלי, - אין עונה!

(*) בהגיע לאוני השמועה בר"ח אפר שנת תר"פ, כי משליכים עצמות קדושים (בבית-
 הקברות שבנילנה) מקבריהם וקוברים טוסים במקומם.

הלל צייטלין

תפלות

א

מחדש

אב גדול וקדוש, אבי כל באי-עולם!
 אתה בורא את עולמך-בנך, בנך, - בכל מעוף-עין...
 אם כהרף-עין חסיר את חסד יצירתך וחיה הפל - אין ואפס...
 אבל אתה מריק על יציריך-בניך צנורי-ברכה בכל רגע ורגע -
 ועוד פעם יופיעו כוכבי-שחר ושרו שירת-אהבה לפניך -
 ועוד פעם יצא שמש בגבורתו ושר שירת-עז לפניך -
 ועוד פעם ישירו מלאכים שירת-קדש לפניך -
 ועוד פעם תשרנה נשמות שירת-צמאון לפניך -
 ועוד פעם ישירו עשבים שירת-געגועים לפניך -
 ועוד פעם תשרנה צפרים שירת-גיל לפניך -
 ועוד פעם ישירו אפרוחים עזובים שירת-יתומים לפניך -
 ועוד פעם יתעטפו אילנות כשליחי-צבור לפניך -
 ועוד פעם ילחש מעין את תפלתו -
 ועוד פעם יעטוף עני ושפך את שיחו לפניך, -
 ועוד פעם נשמתו-תפלתו בוקעת רקיעיך-שחקיך בעלותה לפניך, -
 ועוד פעם פור יתפורר גוף מאימת כבודך -
 ועוד פעם עינו נשואה אליך:
 רק קו אחד מאורך והייתי חדור-אורה.
 רק דבר אחד מדבריך וקמתי לתחייה.
 רק תנועה אחת מחיי-נצחך והייתי רווי-טל-ילדות!
 הלא אתה בורא הפל מחדש. ברא-נא, אבי, אותי, ילדך, מחדש!
 נשם בי מגשמת אפיך וחייתי חיים חדשים, חיי ילדות חדשה!

עורגת אליך הנקדה הנעלמה של נשמתו, - אין עונה!
או, בימים מקדם, בבקשי, בבכותי, בשועי אליך, נדמה נדמה לי
מענה?

ענה - חומות גדולות ביני לביןך ושערי-ברזל סגורים על מסגר.
וביד קדושיך מסרת: "כל השערים נועלים, חוץ משערי דמעות" -
גם שערים אלה סגורים ומסגרים עתה, - אין פותחו!
"קוה אל ד', חזק ונאמן לבך".
"אם התפללת ולא נענית - חזק ותתפלל!"
עד נשימתי האחרונה לא אחדל משפך שיחי לפניך -
נשימתי האחרונה - רק רגה ותפלה!
נשימתי האחרונה - נשיקת רוחך!
נשימתי האחרונה - נטף בים, רוח ברוח, קו בשמש, נשמה בנשמת-
עולם...

לונה לבנה עמדה על כרכוב חלונך, - תבשרינא בשורת ישעך!
רוח קל עבר על-פני, - יבאנא עמו דרישת-שלומך!
נחשול-אור התפרץ אל חדרך, - יגלהנא חנוך הנחמה!

ד

טהרני!

אתה אמרת על-ידי קדושיך: "הבא לטהר - מסיעים אותו". הוי, מה
הרביני לדפוק על דלתך, על שערי טהרתך, - אין מסייע!
מיהו יסייע? מיהו יעזור? מיהו יתמוך?
אוחזים בציציות ראשנו ודוחפים אותנו בחזקת אל שערי השממה -
משליכים אבן בנו ומשקיעים אותנו במצולת החטא, בטיט הנון,
בעמקי השאול -

הנאמר: "אין לנו חפץ בך, דבר אין לנו לך ולטהרתך?"
ולמה-זה בראתני ולמה-זה תתן לי מתנת חייך? ולמה-זה נשמת בי
מנשמת אפך?

ואם אין לך חפץ בי ובמעשי, - למה-זה שלחתני ארצה?
הלא שלוח אני מאתך, כאשר שלוח הוא כל אשר נשמת-עליון באפו, -
ולמה-זה לא תתן לי הכח והעז להשיג מה שבבילי שלחתי?
למה לא תתן לי הכח והעז להסיר מעל דרכי מפריעי-שליחותך, -
תאוות-בשרי, קצר-רוחי, עצבי יגוני, פשלוני?

מדוע לא יהיה רצוני כלו קדש אליך? למה-זה תתני לעשות את
אשר לא רצונך הוא?

האין נשימתך מצרפת ומזקקת? האין רוחך נושב מגן-עדן? האין מי
מעניך מקדש-הקדשים?

ומאין בא פגול החיים? ומאין באים המאניים אשר לא לך הם?
ומאין באים הגעגועים אשר לעפר ואפר הם?
ימינך תנחני - ולמה-זה תורידני? רוחך ישאני - ולמה-זה תשקיעני?
לבי קורא לך - למה-זה תרחיקני?
ואם קרב אקרב אליך, אתה הולך הלך ורחק?
ואם אגש אליך - תגרשני, תרדפני, תדיחני -
הכה גדול קטאי? הכה כבדו פשעי?
ואם גם מאד כבדו פשעי, - האתה לא תוכל נשא אותם, אתה
הנושא את כל העולמים, כל החיים וכל הדורות?
ואם טמאתי - הלא אתה הים המטהר את כל הטמאות;
ואם תשכה נשמתי - הלא אתה הוא השמש החודר לתוך כל הפנות
החשכות;

ואם נחלשתי, נרפיתי, נדכיתי - הלא אתה צור-עולמים!
אם נטף מימך אני - יפול אל פיהו אם קו משמשך אני - שוב
אשוב אליו!
אור איך-סוף! פותח אני את נקיני נשמתי לפניך - הקיפם, טובבם,
הפנס בהם, חדר בהם!

אור איך-סוף! חיי - חייך, אורי - אורך, נשמתי - נשמתיך!
אור איך-סוף! התאחד בי, הדבק בי, אגורה בשמיך בחיי-אדמתי,
אדבק בנשמתיך בחיי-גופתי, אדבק בזיוך בעמקי-מצולתי!

ה

חצות

בעמקי ליל. דממה. שנה. לבי צר...
אנכי צר - אתה צר. נגורה יחד!
אני שופך שיחי לפניך, אתה שופך שיחך לפני. אתה מאזין לקולי;
אני מאזין לקולך. הבה נדבק לנצח!
אינני צועק עתה לפניך. אינני מבקש מאומה ממך. אני - עמך,
ואתה - עמי...

האשיר שירתי לפניך? האריע תרועתי לפניך? האטך נסך-דמעותי
לפניך?

שירה ותרועה לא חפצת, דמעה ואנחה לא שאלת...
למה לך דמעותי, למה לך אנחותי? - כלי שלך...
למה לך שאלותי, למה לך בקשותי? - כלי שלך!
למה לך עריגתי, למה לך תשוקתי? - כלי שלך!

למה לך מליים? למה לך דברים? בא-נא אלי. חננס-נא בי - בל-א
דברים!...

1

אני ואתה ואין בלתיך...*

רבון העולמים! הנני בידך לבד כחמר ביד היוצר -
אם אתאמץ בעצות ובתחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני -
אם גם מלאכים ושרפים יחפצו להושיעני ולתמוכני -
אם גם כל עולמות-אור, עולמות עליוני-עליונים יאצילו מרוחם
עלי -

מבלעדי עוזך ועזרתך - אין ישועה!
ואם גם כלם יחפצו להרע לי ואתה בחמלתך תשים עינך עלי ותשקיף
עלי לטובה ממעון-קדשך -

חבליים נפלו לי בנעימים, ישועתי באה ועזרתי תגלה.
ומה אני מבקש ממך אפוא? עזרי-נא, רבון העולמים, להיות עיני
פתוחות לראות אמתת הדבר הזה ואמונתך תהי קבועה בלבי בכל-עת
לבליתי יט, לא במחשבת, לא בדבור, לא במעשה, לעבוד וזולתך -
עזרי-נא, עזרני, לבליתי ימוש מרעיוני ומלבי הוד גליתך וגבורתך
והופעת חיותך בכל רגע ורגע וקטן ערפי בין מעשיך, ומה נחשב אני
בין יצוריך, וכאין אני נגד ברואיך.

עזרי-נא, עזרני, כי ישמח לבי בך תמיד, אשר בראתני לכבודך,
ואהבתך תבער בלבי בכל-עת, ומחממתך תאציל עלי להיות נגד עיני גליתך
וגבורתך ומעוט ערפי וחסרון בינתי -

עזרי-נא, עזרני, אבי שבשמים, כי ינעם לי כל אשר תעשה עמדי
ואל יבלבלי שום ענין מעבודתך האמתית ואל תעל קנאת-אדם עלי ולא
קנאתי על אחרים ואל אתא לשום דבר זולת רצונך.

הורני-נא דרך חקיך לעבדך בלב נקי ונך ובשמחה וברוח גמוכה
ובאהבת ישראל עמך - ויתקדש שמך בי.

* תפלתו של ר' מאיר'ל מאפסא בשנויים שונים.

רחמים

אל אלהי ישראל! מי אנכי, שאתפלל לפניך על בניך?
מי אנכי, שאזכה להתפלל לפניך על בני אברהם, יצחק ויעקב?
מי אנכי, שאזכה להתפלל לפניך על עמך הגדול והקדוש, עם ישראל?
מי אנכי ומה אנכי? בריה עניה, עלובה, כלי מלא בושה וכלמה,
הרש את חרשי אדמת, תולע ככל התולעים הרוחשים.

מי אנכי, כי אבוא לעורר את חסדך הגדול? מי אנכי, כי אבוא
לעורר את רחמך על הצאן הנדחות והעזובות?
עם גדול וקדוש ועם-זה גם - צאן נדחות ועזובות!

גדול הוא עמך - גדול הוא בסבלו את סבלך, בנשאו נצח את נסך,
בהלחמו על דבר-קדשך, על אמתת-קדשך -

ועם-זה - צאן נדחות ועזובות - צאן אובדות, צאן פזורות, צאן
לטבח יבלי...

אב גדול וקדוש! רחם על בניך רועה גדול וקדוש! רחם על צאנך
אינני כדאי להתפלל עליהם. אבל לא אוכל עוד נשא עמלם -
עמלי, לא אוכל עוד נשא עניי - עניי!...

אינני כדאי. בודאי ובודאי, שאינני כדאי. עשה-נא הפעם בעד מי
שאיננו כדאי, בעד מי שאיננו שוה מאומה...

הלא לך אוצר גנוז ושמיר - אוצר של מתנות-חנם. חנני-נא, חנני,
אבי, מן האוצר הזה.

קח מעטה-חסד מן האוצר הזה, משפתו ופרשיו על רבואי-רבבות
עמך, על רבואי-רבבות בניך!

ח

ואם לא עכשו - אימתי?

אם לא עכשו, אבי שבשמים, - אימתי?
אם לא עכשו, בעת אשר העולם כלו מפרפר בין החיים והמות, -

אימתי?

אם לא עכשו, בעת אשר הארץ תחיל, תזעק בחצליה כילודה, -

אימתי?

אם לא עכשו, בעת אשר האדם מתבוסס בדמו, שותה דם ושוקע

בדם, - אימתי?

אם גמ'עתה לא יבוא חסדך - אימתו? אם גמ'עתה לא תבוא עזרתך - אימתו? אם גמ'עתה לא יאיר אורך - מתי יופיע?
המעטים לך המזבחות, אשר אנחנו בני-ישראל ערכנו לפניך בדמינו?
המעטים לך רבוא-ירבבות הקרבנות, שהקרבנו לפניך?
המעטות לך מאות קהלות-הקדש, שנחרבו בידי עריצים-רוצחים?
המעטים לך עשרות אלפי בניך, שמסרו נפשם על קדשת שמך?
המעטה לך צעקת הילדים, אשר דקרו וטמאו לעיני אבותיהם?
המעט לך הכאב הגדול, הממלא עתה את לב כל איש-ישראל, אף כי יתאמץ להרגיעו, להשקיטו, להטביעו במצולת תאוה?
האם לא תגדל אלפי פעמים הצעקה אשר בלי-דברים מן הצעקה אשר בדברים?

והאם לא כזאת היא הצעקה אשר יצעק עתה כל לב?
והעולם כלו? האם לא אליך הוא צועק? האם לא אליך הוא קורא?
האם לא אליך הוא שואל?
האם לא אליך הוא קורא בתוך עצמת חטאיו? האם לא אליך הוא קורא ברטט-פרכוסיו? האם לא אליך הוא קורא בעצמת שגיאותיו וזדונותיו?

אמנם רחקו, רחקו ממך בני-האדם, אינם יכולים להגיע עדיך, שכחו את הדרך המובילה אליך, שכחו את שמך -
אבל בבקשם את האשר, - האם לא אותך הם מבקשים?
ובבקשם את תוכן החיים, - האם לא אותך הם מבקשים?
ובבקשם את אמתת החיים, - האם לא אותך הם מבקשים?
אם יקדימו אם יאחרו - הלא בוא יבואו אליך, -
למה תעזבם לתעות בדרך רחוקה? למה תעזבם לימים רבים בידי אשונות? למה תעזבם לימים רבים בעבודותיהם הזרות ובתהומות טמאתם?
עד-מתי תסתיר את פניך? עד-מתי תשים מסנה לקרני-זיוך? גלה פניך, קטר המסנה, הגלה לבניך. אמר להם: הנני מי שבקשתם ולא מצאתם! הגלה-נא לכל באי-עולם בדברך:
הנני מי שבידו גם חייכם, גם אשרכם, גם אמתכם. באו אלי!

ט *

אנו ובני-גיננה...

אתה אמרת לעבדך יונה בן-אמתי:

(*) מתפלה זו עד תפלה י"ב ועד בכלל - על-פי רמזיות אחדות בספר, כתר שם טוב.

"אתה חסת על הקקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו, שבן-לילה היה ובן-לילה אבד, -
ואני לא אחוס על גיננה העיר הגדולה, אשר ישבה הרבה משתים-עשרה רבוא אדם, אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו, ובהמה רבה".
האמנם, אנו, בני אברהם, יצחק ויעקב, איננו כבני-גיננה אלה?
אם גם גדלו וכבדו חטאותינו - האיננו קוראים אליך, כבני-גיננה, בחזקה?

ואם איננו קורעים את בגדינו - האין אנו קורעים את לבותינו?
ועל מי ועל מה אנו נהרגים ונטבחים? האם לא עליך ועל קדשת-שמך?

אתה חסת, על גיננה העיר הגדולה, על הרבה משתים-עשרה רבוא אדם, ומדוע לא תחוס עלינו, בניך, - על רבוא-ירבבות אדם? גם אנחנו, איננו יודעים בין ימינו לשמאלנו -
איננו מבקשים ישועה לא מ"ימין" ולא מ"שמאל", ורק כך ישועתנו, רואים אנחנו את עזרתנו-ישועתנו רק בלחך, בממשלתך, בחסדך, באמתך, בנצחך אשר בו קשורה נצחיותנו -
התעזבנו, אבינו?

עבדים היינו...

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד ובשביעות יצא לחפשי חנם" - ומתי נצא אנו לחפשי...?

אמרת עוד: "וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל יושביה, יבול היא תהיה לכם, ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו" - ומתי תקרא דרור לנו? מתי תשיבנו אל אהוזתנו...?
ראה מהירפים הם היובלות, אשר בהם אנו שקועים בחשך, בדלות, בעלבון, בענויים, - מתי נשתחרר? מתי נגאל? מתי יופיע אורך עלינו?
אמרת עוד: "וכי יכא איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה, - לחפשי ישלחנו תחת עינו".

ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל - לחפשי ישלחנו תחת שנו" -
ואנו, עבדיך, אשר מחצת ורצצת את כל אברינו בגלות חשכה ונוראה - מתי תשלחנו לחפשי?

התדרש מאת בני-האדם את הצדק, אשר אתה תרמסנו ברגלים?
התדרש, כי ישחרר האדם איש את עבדו, ואתה תכלאנו בכלא אפס אלפי שנה?

זה אלפי שנה אתה שופך את חמתך עלינו, - המעט הוא?

זה אלפי שנה אין לנו אף רגע אחד של מנוחה, - המעט הוא?
זה אלפי שנה אנחנו יוצאים מכבלים לכבלים, מאסורים לאסורים, -
המעט הוא?

אמרת עוד: "ואם אָמר העבד אהבתי את אדני, את אשתי
ואת בני, לא אצא חפשי - והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת
או אל המזוזה ורצע אדניו את אוננו במרצע ועבדו לעולם" -

האננו כעבד הנרצע ההוא? האמרנו גם-אנו: "אהבנו את אדנינו, לא
נצא חפשי"?

האיננו שואפים אל החפש, אל הדרור? האיננו מתפרצים לצאת מבור-
הכלא, בור-הגלות?

האיננו מתפרצים לגתק את כבלי-העבדות אשר בהם אסרתנו מיום
גלינו מארצנו?

יא

קול שופר

"מעי מעי אוחילי, קירות לבי, הומה-לי לבי, לא אחריש. כי קול
שופר שמעת, נפשי, תרועת מלחמה -

שבר על-שבר נקרא, כי שדרה כל-הארץ, פתאם שדרו אהלי, רגע - יריעותי:
עד-מתי אראה נס, אשמעה קול שופר."

פרעות על פרעות, שחיטות על שחיטות. חיינו - המקר, רכושנו -
המקר, שמנו - לחרפה ולקלסה, כבודנו - מרמס לכל-רגל. בכיה בלי-הפוגות,
אנחות בכל אשר נפנה. ידיים רפות, ברכים כושלות, רוחות שחות...

עד-מתי תחיל, תועק הארץ ולא תלד?

עד-מתי נראה נס של מלחמות וקול שופר של מלחמות?

מתי נראה נס אחר - "נס לגוים"?

מתי נשמע קול שופר אחר - "שופרו של משיח"....

יב

"הקדוש ברוך הוא מצלי"

רבונו של עולם! התפלל אתה על בניך. היה-נא אתה דברנו. היה
נא אתה מליצנו.

"אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף". אם אין מלאך מליץ
בעדנו - מי כמוך אתה מליץ טוב בעדנו?

מי כמוך יודע את ענינו, את עלבוננו, את חרפתנו?
הקדוש ברוך הוא מצלי" -

אם, ספו וחמו יודעי פגיעה - מיהו בלעדיך יפגיע בעדנו?
היה היה לנו איש, אשר ידע להתנפל לפניך ארבעים יום וארבעים
לילה בעדנו - איהו...

יגענו. ציפנו. אין דבר בלשוננו. יבש מקור הדמעה. כאלמים אנחנו
עומדים לפניך...

"הקדוש ברוך הוא לָבָם של ישראל" -

אתה - לָבָנו. אתה - שאיפתנו. אתה - אחרית תקותנו. עמך חננו -
הכל; בלעדיך - אין ואפס...

יג

חסדי-אבות וגואל לבני בנים...

רבונו של עולם! איה סופר, איה מונה שמות המוני-ישראל המנסים
על יחוד כבוד-שמך?

איך יוכל מובהך העליון להכיל את רב העולות-הנשמות? איך לא
יתחף התפוח אשר על מובהך מאמר השרופים על קדוש-שמך?

היש עוד מקום בפורמירה שלך מדם בניך הממרפרים בין החיים והמות?
מדוע לא יובא דמם אל הקדש לכלות פשע ולהתם חטאת?

היטיב לצדק משפטך, כי דם פרים וכבשים ירצה, ודם זבחך ישפך
ולא ירצה?

ומה זו סמיכה, אלהי האלהים, אשר תסמוך ידיים שופכות דמים
נקיים וידיים עסקניות לעשק עוסקי-תורתך ולהאביד צאן-קדשים?

ומה זו שתיקה, אשר תשתוק לעמים נאצו שמך, בנאצם שם בניך
ההרוגים והטבוחים על יחודך?

למה יתן עֶזְך כח לחוז ולא לחטה, ומחלפת השיטה, - הקדשה היא
בעינים, והקדשה - למרמס-רגלים?

איך טלאיך הענגים והרפים כמתי-עולם במחשפיים?

איך היו אשכולותיך הנאהבים והנעימים - צנומים, דקים, שדופי-קדשים?
עד-אנה יצית בגאון אף שלהבת-חרונך -

הכלו המים מתעלת חסדיך? התמו הנהרים משלש-עשרה מדות רחמיך?
הבט משמים עדה תמה שטוחה, באסקפת היכלך ולבה קורעת, עניה

סוערה הומיה היא, באין-השקט, - הספת ושמע תחנוני שאלתה ובקשתה.
הלא מצער הוא לגדל חסדך.

ואם עוונותינו ענו בנו ועננו ענן בינינו לביןך - שֶׁלֶח רוחך הטוב לפורם

(*) מתוך תפלה אחת בספר "חמדת הימים" בקצורים ושנויים רבים.

ושמ-צדקתך לתקם אותם; הֵעוּ עוֹךְ הַמִּלֵּא, כֹּחַ אֵין-סוֹף, לַחֲשֹׁף אֶת לִבְנֵי חֲסִידֶיךָ, צַחְצוּחוֹת חוֹר עֵתִיק וְחִלְבִּין בְּזָהָרִים וְזֹהֲרִית אֲדָם-דִּינִיךָ –

יָגִלוּ הַרְחֵמִים הָעֲלִיּוֹנִים עַל מְדוּתֶיךָ וּישְׁתַּלְשְׁלוּ בַסִּלְסוּלִים עַד יִגִּיעוּ וַיִּגִּהוּ בִנְגַה רֵב אֶגְן-הַסֶּהַר וְתַעֲלֶה לְמַעַל-הָרֹאשׁ עֲטֶרֶת זָכוֹת אֲבוֹתֵינוּ.

עוֹרוּ, יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן, מִקְבְּרוֹתֵיכֶם וְעֲלוּ אֶל מוֹל הַדֶּרֶת כְּסֵא-הַרְחֵמִים לְעוֹרֵר עַל שְׁאֵרֵית מִיטְבֵּי-הַצֶּאֱן הַנִּמְצָאֹת בִּיד שׁוֹנָאִית, צְרִיחַ, חוֹמְסִיָּה – שֶׁד וְשׁוֹט שׁוֹת שְׁתוּ לַעֲנֹתָהּ נֶעְנָשִׁים אֲנוּשִׁים לֹא-נֹסֶה, וְדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמָתוּ כִּלְ-הַצֶּאֱן.

קוֹם, אֲבִרְהָם הָאֵהוֹב, עָמֹד לִפְנֵי ד', הַזֹּכֵר לִפְנֵי בְרִית בֵּין הַבְּתָרִים וְאֶמְרָנָא לְאֹמְרִי:

אֵל תִּתֵּן אֶת בְּנֵי הַנֶּאֱחָבִים בִּיד אֲרִיּוֹת וְזֹאבִים. וְאִם חֲטָאוּ, עוֹו וּפִשְׁעוּ בְנֵי וְנִתְחַיְבוּ שְׂרָפָה – זִכְרָנָא אֶת אֲשֶׁר מִסְרֵיתִי נִפְשִׁי לְכַבְשֵׁן-הָאֵשׁ לְהִשְׂרֹף עַל כְּבוֹד-שְׁמֶךָ וְקִדְשִׁי שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם – תֵּצֵא שְׂרָפָתִי לְשִׂרְפָתָהּ בְּנִי... קוֹם, יִצְחָק הַעֲקוֹד, וּשְׂפֹךְ שִׁיחְתָּךְ וְדַמְעוֹתֶיךָ לִפְנֵי אֲבִינוּ, אֲבִי הַרְחֵמֶן, וְאֶמְרָנָא לְאֹמְרִי:

אִם חֲטָאוּ, עוֹו וּפִשְׁעוּ בְנֵי וְנִתְחַיְבוּ הָרָג, זִכְרָנָא אֶת אֲשֶׁר פִּשְׁמֵתִי צְוָרִי אֶל הַשֶּׁלַח לְהַשְׁחֵת עַל כְּבוֹד-שְׁמֶךָ. תֵּצֵא-נָא הֶרְגָתִי לְהַרְגַת בְּנִי... קוֹם-נָא, יַעֲקֹב הַשֶּׁלֶם, וּמָנֹעַ פְּנֵי תַפְאֶרֶת-יִשְׂרָאֵל, שׁוֹמְעֵת-תַּפְלוֹת, עַל בְּנֵי הַצֶּאֱן, צֶאֱנֶךָ. הַנֶּאֱחָבִים וְהַנֶּאֱנָקִים בְּעֵינִים וּבִשְׁבִיבָם, בְּדַחֲקָם וּבְדִלּוֹתָם וּבְשִׁפְלוֹתָם בִּיד עָשׂוֹ, וְאֶמְרָנָא לְאֹמְרִי:

עַד-מָתִי, ד', תִּטֵּשׁ וְתַעֲזוֹב אֶת בְּנִי, אֲשֶׁר מִסְרֵיתִי נִפְשִׁי עֲלֵיהֶם, מִטְּמָעִים וּמִגְאֻלִּים בִּידִי עָשׂוֹ וּשְׁמַעְאֵל צְרִי וְאוֹיְבִי –

”יֵרָא אֲנִי אוֹתָם, פֶּן יִבְאוּ וְהַכּוֹנִי אִם עַל בָּנִים” –

תִּמְלַךְ עַל שֶׁהַ פּוֹרֶה יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי אֲבִרְהָם אֵהוֹב, בְּנֵי יִצְחָק עֲקוֹדָךְ, וְהַיִּלְדִּים אֲשֶׁר חֲנִנְתָּ אֶת עַבְדְּךָ –

וְאִם עוֹו וּפִשְׁעוּ בְנֵי וְנִתְחַיְבוּ גִלוֹת הַחֵל הַזֶּה – זִכְרָנָא עֲנִי וְגִלוֹתִי בְּצִאתִי מִבֵּית אֲבִי, הֵייתִי בְיוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב וְקִרַח בְּלִילָה וְתִדַּד שְׁנֵתִי מֵעֵינִי. תֵּצֵא-נָא גִלוֹתִי לְגִלוֹת אֲשֶׁר נִתְחַיְבוּ בְנִי...

קוֹם-נָא, מִשֶּׁהַ הַרְוֵעָה הַנֶּאֱמָן, וְרַעַה בְּנִי-צֶאֱנֶךָ הַרְוֵעִים עֵתָה בְּאֶרֶץ מִאֲפִלְיָה, לֹא יוֹכְלוּ שְׂאֵת הַשֶּׁד הַשֹּׁבֵר וּמִשְׁבְּרֵי יוֹם-יוֹם, וְהִיא אֹר יִשְׂרָאֵל לַחֲשֹׁךְ, מִכִּים וּמַעֲנִים וּמִטְרָה לְחֻצֵי לַעַג הַשְּׂאֲנִיִּים.

אֲנָא, אֲבִיר-הַרְוֵעִים, אֲשֶׁר כָּאֵב הֵייתִי לְיִשְׂרָאֵל, כִּשְׁחָטָו בַּמְדָּבָר, וּבַעֲת־צָרָתָם עָמַדְתָּ בְּפֶרֶץ לְהַשִּׁיב חֲמַת הָאֵל מִהַשְׁחִית, הִיחֵנָא לְצוֹר-מָעוֹז לָנוּ בְּאֶרֶץ-שְׁבִינֵנוּ וְהַתְחַנֵּן לִפְנֵי ד' אֱלֹהֵינוּ לְאֹמְרִי:

אֵל מִשְׁחַת עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגִדְךָ –

זָכֹר לְאֲשֶׁר רָצַת עֲלֵיהֶם כְּסוֹס בַּמְדָּבָר לְבִלְתִּי יִכֵּם צָר וְאוֹיֵב, וְאִין תִּאֲבָדֶם עֵתָה בְּשִׁבְיָתָם, בֵּין אֲרִיּוֹת רַבְצוֹ, וְעֵינֵיהֶם רֹאוֹת וּכְלוֹתָהּ

”הִבֵּט מִשְׁמַיִם וְרָאָה וּפָקַד גֶּפֶן זֹאת וְכִנָּה אֲשֶׁר נָטַעָה יְמִינִךָ”.

קוֹם-נָא, הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְרָאָה עֵדֶת ד' נְתוּנָה נְתוּנָה בִּידֵי אוֹיְבֵיהָ

אֵין-מִסְפָּר. ”עַל-מִי נִטְשָׁה מַעַט הַצֶּאֱן”? הַעִירָה וְהַקִּיצָה מִשְׁפָּטָךְ לִפְנֵי אֲבִיךָ קוֹנֶךָ, לְאֹמְרִי:

אֲנִי הַיּוֹם, ”אִישׁ מְכַאֲבוֹת וִידוּעַ חֲלִי, נִגּוּעַ, מִכָּה אֱלֹהִים וּמַעֲנָה, כִּשֶּׁה לְטַבַּח יוֹבֵל וְכִרְחֵל לִפְנֵי גִזְזִיָּה נֹאֲלָמָה” – ”הִכָּח אֲבָנִים כָּחִי וְאִם בְּשָׂרִי נַחוּשׁ כִּי תִכְתּוֹב עָלַי מִרְרוֹת”, וּבְנֵי הֵנָּם בְּאַרְצוֹת אוֹיְבֵיהֶם, וְמָה חוֹעֲלָתִי בְּתִקְנָתִי, בְּמִכְאֻבוֹת וְחֻלָּיִים לְכַפֵּר פְּגִיךָ, לְכַפֵּר עַל בְּנֵי, וְהֵם עוֹדִים אֲסוּרִים בְּזֻקִּים? אֲנָא, ד', זָכֹר לְחֲסִדֵּי דוֹד עַבְדְּךָ, לְכַבְלִי, לְעִנּוּי, לְצָרוֹתִי –

הַצִּילֵתָ-נָא אֲצִילִיךָ, הַצּוֹלֵלִים בְּתַהוֹם רֵבָה וְאֲשֶׁר בֵּין הַגּוֹיִם מִטְּמָעִים, הוֹצִיאָם מֵאֲפִלְתָּם, הִבִּיאָם לְנִחֲלָתָם וְתִקְנָם בְּמַלְכוּת-שְׂדֵי – אֲחֻזָּתָם.

תַּעַל לִפְנֶיךָ זָכוֹת כָּל הַצְדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּהַרְגִים וְהַנְּשָׂרְפִים וְהַנְּחָנְקִים עַל יְחוּד קִדְשֵׁי-שְׁמֶךָ וְזָכוֹת מִשִּׁיחְךָ הַקְדוֹשׁ –

”מִגִּבּוֹ הָרָאָה, אֱלֹהִים, וְהִבֵּט פְּנֵי מִשִּׁיחְךָ” –

”מֶלֶךְ בִּפְיוֹ תַחֲזִינָה עֵינֵינוּ”, מְכַתֵּר בְּכַתְרֵי-כְתָרִים וּמַעֲטֵר בַּעֲטָרוֹת יוֹי-שְׂכִינָה.

יד

קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ!...*

אֲתָה הָאֵל, אֲשֶׁר הוֹצֵאת אֶת עַמְךָ מֵעַבְדוֹת מִצְרַיִם וְתִבְיָאָהוּ לְאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, –

הַשִּׁיבֵנוּ לְאֶרֶץ-חֹרֶתְנוּ

לְמַעַן גּוֹאֲלָנוּ, מִשִּׁיח־צִדְקָנוּ, אֲשֶׁר יָקִים יִשְׁנֵי-עֶסֶר מִקְבְּרֵיהֶם –

הַשִּׁבֵּנָא לְתַחִיָּה אֶת אֶרֶץ-חֹרֶתְנוּ

לְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אֲשֶׁר עָנוּ, לְמַדּוֹ וּפְקִדּוֹ בְּאֶרֶץ הַהִיא, –

הַשִּׁיבֵנוּ לְאֶרֶץ-חֹרֶתְנוּ

מִיכָאֵל הַשֶּׁר הַגָּדוֹל, שֶׁר אָמַתְנוּ, עָמֹד בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים בְּעֵדְנוּ

אֱלֹהֵינוּ, מִלֶּאךָ-הַבְּרִית, הַבָּא, ”לְהַשִּׁיב לָב אֲבוֹת עַל בָּנִים וְלָב בָּנִים

עַל אֲבוֹתָם”, בָּא-נָא לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בְּקִרְבָּנוּ

הַנֶּעַר, הָאֲדָמוּנִי וּפְסִיחֵ-הָעֵינַיִם, אֲשֶׁר הִרְחִיב וְהַגְדִּיל לִפְנֵים אֶת

מִמְלַכְתָּנוּ, הוּא יִלָּחֶם עוֹד פַּעַם אֶת מִלְחַמְתָּנוּ

”דוֹד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל הַחַי וְהַקַּיִם”, הַקִּיצָה-נָא מִשְׁנַתְךָ, נִקְחָה עִמָּךְ וּפְקִדְתָּ בְּגִבּוֹרְתְךָ!

אֵל אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ גְבוּרַת שְׁמִשׁוֹן, גִּדְעוֹן וּפְתַח הַכֶּנֶס בְּקִרְבָּנוּ

(*) אֶת תַּפְסוּגֵי תַּפְלָה זוֹ לְקַחְתִּי מֵאֵת תַּפְלָתוֹ שֶׁל מִיכָאֵל בִּין בְּסוֹף סִפְרוֹ עַל גּוֹלִי-פּוֹלֵי.

עו החשמונאים, ברכוכבא ורבי עקיבא הכנס בקרבנו
רוח יוחנן מגושחלב ויתר מגני יהודה הכנס בקרבנו
קדשת רבי שמעון בן-יוחאי, חכמת רבי מאיר וחסידות רבי יהודה
הכנס בקרבנו
למען המענים והטבחים על-ידי נבזראדן ונבוכדנצר - קומה והושיענו
למען המענים והטבחים על-ידי אנטיוכוס - קומה והושיענו
למען המענים והטבחים על-ידי אספסינוס וטיטוס - קומה והושיענו
למען המענים והטבחים בימי אדרינוס, בימי השמד - קומה והושיענו
למען המענים והטבחים בכל ימי אלפי שנות-הגלות - קומה והושיענו
למען המענים לתוך מדורת האוטה-היפה - קומה והושיענו
למען המענים והמרסקים במערות האינוקביזיציה - קומה והושיענו
למען הנחבאים במערות לעבוד את אלהיהם מאימת שרי-טבח
האינוקביזיציה - קומה והושיענו
למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי נוסעיה-העלב - קומה
והושיענו
למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי כל החמילניצקים,
הגונות, הפטלורות, הפכנות והפחוביצים - קומה והושיענו
למען רבואי-רבבות הקדושים הנהרגים, הטבחים, המענים והנאנסים
באוקרינה - קומה והושיענו
משיח בן-דוד, משיח-צדקנו הסריגא בחזקה את הכבלים אשר על
ידיך - אוריגא חלציק, קראגא בשם אלהיך - קומה והושיענו

טו

מעקת לב *

מעמקי מצוקותינו אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כיצורים חיים אשר אין להם במה לכלכל את ילדיהם - אנחנו קוראים
אליך, אלהים!
ככבשה בעת ששודדים ממנה את ולדה - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כיונת בפי העץ - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כאילה בצפרני הנמר - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כשור בידי חיתורטרף - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כצפור פצועה, מקלל גרדפה - קוראים אנחנו אליך, אלהים!
כדרור עיפה בגלגל אל תוך הים ומתלבטת בגלים - קוראים אנחנו
אליך, אלהים!

(*) מתוך "דבר המאמין" לעמנה.

כנודדים התועים במדבר חרב בלי מים - אנו קוראים אליך, אלהים!
כחובלים המשליכים אל חוף אי שמים בהשבר אגניתם - אנו קוראים
אליך, אלהים!
כמי שרואה בלילה מחזה נורא בבית-הקברות - אנו קוראים אליך,
אלהים!
כאב אשר שדדו ממנו את הלחם אשר לו בעד ילדיו הרעבים - אנו
קוראים אליך, אלהים!
כצדיק תמים המשליך בידי רשעים עריצים אל קלא אפל ולח -
אנו קוראים אליך, אלהים!
כעבדים מתחת שבט אדונייהם - אנו קוראים אליך, אלהים!
כנקי מפשע בעת הענויים - אנו קוראים אליך, אלהים!
כעם ישראל בארץ עבודתו - אנו קוראים אליך, אלהים!
כבני יעקב בעת אשר השליך מלך מצרים את ילדיהם היאורה -
אנו קוראים אליך, אלהים!
כשנים-עשר שבטי ישראל במצרים בעת אשר הוסיפו מיום ליום על
עבודתם והפחיתו את לחמם - אנו קוראים אליך, אלהים!
ככל משפחות האדמה בטרם יעלה עמוד-השחר של תרומתן - אנו
קוראים אליך, אלהים!

טז

צרחתי לפניה אנכי... *

אבי, אבי!
רע לי מאד. צר לי מאד, כבד מאד משא יגוני. לא אוכל שאתו.
אין לי אל מי לפנות. אין עוזר, אין תומך. אתה מחשה. אתה עוזר
לשונאינו. אתה מקלה את בגדי. עד-אנה? עד-מתי?
רצים אנחנו אל ביתנו. רצים אנחנו אל אמנו. רצים אנחנו אל ארץ-
קדשנו.
אמרנו: אמנו תנחמנו. אמרנו: היא תמחה דמעה מעל פנינו.
באנו אל ביתנו, באנו אל אמנו, וגם שם מצאנו אויבינו. חולכים
אנחנו משחיטה לשחיטה - ואיפה הצלתנו? ואיפה ישועתנו?
מארץ-השחיטה, מאוקרינה, רצו בנינו אליך, אל ארץ-קדשך. בועת
אפיהם בקשו לחרוותה, ואתה הרנית בדמם את צמאון-הרציחה של אויבינו
העריצים...

(*) כאשר הגיעתני השמועה על הפרעות ביפו, על מות הלוצים-בונים ועל מות יוסף
חיים ברנר.

האביע לפניך את עניני-צעריו? - מאין אקח לי דברים להביע את כל-זה?

אבל למה לך דבריו? מה אביע לך את אשר לא תדע מבלעדי בטויי?.. אתה יודע את הפל, אבל אנחנו איננו יודעים מאומה. איננו יודעים למה אתה מניח למאות-אלפי בניך לנפול תחת ספיני בני-לגיונות בגלות, ולא להנסיס אליך, - לנפול גם הם תחת ספיני ערבים בארץ-קדשך? וגם הוא? הוא שפקש אותך ביסורים נוראים כל-כך ולא יכול להגיע עדיך, - יען כי רק את ענויי אחיו ראה ואת חסדך לא ראה, - הוא שהתהלך באמת כל-כך גדולה לפניך, אף כי מעצמת יאוש-מכאובו יש אשר לא זכר את שמך וגם נלחם נלחם - בשגותו ובתעותו - במזכירים את שמך, - הוא שמעולם לא שמח לבו, בחיותו מלא תמיד תוגת-צרתם של בניך, האיש יוסף-חיים, שפל-כך הרבה לאהוב וכל-כך הרבה בפעל האהבה, - מדוע הפקרת את חייו? מדוע הפקרת את דמו? מדוע נתת לאנשים חיות-יער לטרוף אותו? למה נתת לפראים האכזרים לכפות את נרו? למה נפצה הגלגלת ההיא, שהיתה כל-כך מלאה אורח?

לא! לא אוכל עוד נשא את כל זאת! אין בדברך עוד רטנה לפצעו!

דברי קדשך - אבל מה ינחמוני דברי קדשך? אמר יאמרו: „אין לדה בלי דם“... מדוע שפך? שפך רק הדם הנקי, ותקדם המגאל, דם הרוצחים, ימשל דורי-דורות? אל גדול! אל קדוש! דבר חדש ישמע מפין! אור חדש יפו את ראשי ההרים בציון! פתאם תגלה... פתאם תראה... פתאם יבוא אל היכלו האדון אשר אותו אנחנו מבקשים! פתאם יבריק הברק הגדול בעולם! פתאם יבוא גשם-הברכה לעבדיך הכמחים והצמאים! שעה אחת - רגע אחד - ופתאם - יתגדל ויתקדש שמך בעולם!

יז

הרחוק-הקרוב

אתה אמרת על-ידי נעים-זמירותיך: „קרוב ד' לכל-קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת“ - האינני קורא אליך באמת? האין כל דמי צועק אליך? האין כל נשמתי צועקת אליך?

ומה היא האמת אשר תדרשנה? האקרא לך באמת שלך, באמת של האין-סוף?

הלא יצירך אני וקורא אני לך בכל האמת אשר ליציר. האקרא לך באותה האמת אשר לך, היוצרת?

ואם גם אני, יצירך, אהיה ליוצר, הלא רק בלחך אני יוצר, - ומאין לי האמת אשר ליוצר כל-היצורים?

קורא אני אליך בכל הכח אשר נתת בלבי, בכל הפאב, בכל הסערת, בכל האש, בכל הרצון, בכל היכלת, בכל החכמה, בכל הבינה ובכל הדעת אשר בנשמתי, - ומאין אקח לי אמת גדולה מזו?

ואם לא לאמת זו אתה קרוב - מה היא האמת אשר תדרש מאת האדם אשר רק בהיותו קורא אליך בה - אתה קרוב לו?...

ואם דרש תדרש מאת האדם אשר יהיה לצין ולפס נגדך - מי כמון יודע כי אין ואפס הוא בלעדיך?

לא יפה אמתי בעיניך, על-כן אינך קרוב לי בקראי אליך - התדרש ממני אמת גדולה מזו שיש לי?

מאין אקח לי את האמת ההיא, אם אתה לא נתתה לי?...

נותן אני לך את כל גופי, את כל נשמתי, את כל מאני-נשמתי - לא אוכל לתת לך יותר ממה שיש לי...

ואם מעט הוא בעיניך - גדל את נשמתי, העשיקה, הרחב את גבולה, למען תוכל לתת יותר -

הגדל, הרחב והעמק את פלי נשמתי, למען תוכל לקלוט ולספוג יותר - תגדל ותעצם את האמת אשר בלבבי - ובאמת חדשה אשיר לפניך!

יח

בין האשים*

אבי, אביו אתה ידעת, כי לבבי בוער ברשפי אש-שלהבת - אתה ראית את המדורה אשר בלבבי.

אתה יודע, כי לפעמים לבבי יוקד אליך ורק אליך - אבל לפעמים... הוי, לפעמים!... לפעמים בוער לבי אל תאוות העולם הזה...

עובר אנכי מאש לאש: מאש גבוהה לאש של בשר ודם... עובר אנכי מאש-קדשך אל אש-הגיהנום...

(*) מתוך „לקוטי תפלות“ של ר' נתן שטרנבוך בשנויים וקצורים.

ונמלט אני מאש-הגיהנום ורץ בכל-כח אל אש-אמתך -
והולך ותועה אני בין האשים - אנה אברח מפניה?
"ירא אנכי פן תאכלני האש הגדולה"...
גם אש אהבתי אליך, גם אש תאוות-בשרי גדולות מן המדה - גופי
לא יכילן, לבי לא ישאן...

הולך אני נע ונד בארץ נשמה ואין לי מנוחה -
הנני כספינה המטרפת בלב ימים -
עולה אני שמים, יורד תהומות, עולה אני ויורד, יורד ועולה...
נדחף אני מתהום לתהום, מגל לגל, ועמקי חגלים לא יכבו את אש
רוחי...

ממצולת-ים אקרא לך: הושיעה-נא!
שלח את רוחך, רוח הקדש, רוח מנוחות -
תרחף-נא רוח האלהים על לבבי, למען ישקוט וירגע -
תרחף-נא רוח האלהים על לבבי, למען יכיל גם את אש-חשמים
במדה -
למען לא תשרוף האש את הכלי אשר היא נתונה בתוכו...

יט

חסד, חסד!...

אנא, ד', תן לי עצה, תן לי חנינה, תן לי ישועה שלמה -
עשה עמי פלא לחיים, לבלתי אהיה כמת בחיי...
עשה עמי חסד-חנם, לא כמעשי המגנים ודעותי המערבבות -
חוס וחמל-נא על נפשי האמללה מאד -
יהמו-נא רחמיך על נקדת הטוב, לבלתי תצלל במעמקי הרע -
יהמו-נא רחמיך על הניצוץ אשר מאורך-אשך בא אלי -
אבי שבשמים!
אתה תחומל דלים, השומע אנקת אביונים -
אתה הרואה בעלבון עלובים, שומע ומאזין צעקה מעמקי שאול -
תחתיות ומתחתיה -
היש מקום אשר לא תשמע ממנו קול אנהה ואנקת?
הלא תשמע את קול אנהת-אנקתי מעמקי בור?
חמל-נא על עלוב-נפש כמוני, על נכאה-לבב כמוני, על חסר-לב
כמוני, על חלוש-כח כמוני!

(*) כ"ט.

הטוב שבי כבוש הוא בבית-הסהר של העולם והזמן -
אלפי-אלפים מחיצות, חומות-ברזל ומסגר על מסגר סובבים אותי -
אלפי-אלפים שומרים ואורבים עומדים עלי ובכל רגע לא יתנוני
השב רוחי -

אוי לי, אוי ומר לי מאד -
אוי לַימים ולַשנים הקלים בשבירת המחיצות והן על עמדת תעמודנה...
אליך זעקתי ושוועתי, מלא-רחמים -
השח אלי אונך ושמע, פקח עיניך וראה שוממותיו

כ

המית הנפש

אמרי-נא, נפשי, לאלהים!
הלא בתך אני, בת-מלך -
למה גרשתי מחצר-המלכות ללֶקט בשדה ולבקש טרף בנֶצת-אפים?
למה שלחתני מכוכבי-נשף לחבק אשפה? זכור אזכור את משפחתי
ואת בית-אבי ולא אדע, מי הביאני הלום...
למה הכלמתני, אבי, למען אֶתכסה בצעיף ואתעלף?
מה-זאת עשית לי להעתיק אהלי מזבולך ולגור בין נכרים אשר לא
ידעתי?

למה שלחת לעזאזל אֵילת-שחקים, אשר לא נסתה הצג כה-רגלה על
הארץ?
צורי מקרני, עושי הכעיסני, נִישת עפר לחמי ורגבים חטעימני למען
הרעימני -
אבי ירק בפני, למען אבוש ואכלם...
גִבְבִי גִבְבִי ממקום שלמות וכבוד, ופה לא עשיתי מאומה להשלים
חסרוני -

מה לי פה, עניה סוערה, גולה וסורה, כי נטמאתי וכי שָׁטיתי מאחרי
אלופי ואלך אחרי קרע ובעבותות-קָשָׁתוּ נמשכתי?
אנה פנה זיוי? אנה פנה הדר? הוי, מה-חשך משחור תֶּאֱרִיו
למה אצא וידי על ראשי, לבושה שחורים ועטופה שחורים, וכל רואי
ידדו ממני?
למה קלעמני בתוך כף-הקלע תחת היותי צרורה בצרור-החיים?

(*) על-פי צרופי דברים מר' ידעיה הפניני, מתפלה אחת בספר "חמדת הימים" ומתוך
ה"תוכחה" לרבנו בחיי בן-שקודה.

ממקור-בינה קרצתי, ממען-חכמה לקחתי, ממקום קדוש הובאתי ומעיר-
גבורים הוצאתי, -
למה שלחתי לרעות אפר, לשקוע בתהומות, לצרוג אליך וקהמס
בדמעות?

כא

נכסף נכספתי *

חפץ אני להדבק בך בכל-לבי, ואז לא אדע מחסור ויגון -
חיי יהיו מלאים טובך, כי כשאתה ממלא את הנפש, הנך מקל
את משא -
עוד נאבקות בי השמחות הישנות, אשר ראויות הן לדמעות, והאבל
החדש, אשר בו אני שמח, ואינני יודע מי ינצח, -
אוייה ליו רחם-נא עלי, אלהי!
אוייה ליו הנה את פצעי לא כסיתי, -
אתה הרופא, ואני החולה; אתה רחום וחנון, ואני עני נאמלל!
מה הם חיי האדם, אם לא נסיונות, מפלי מנוחת יום אחד -
כשאני שרוי בצער, אני נכסף אל השמחה, וכשאני מלא שמחה, אני
מפחד מפני הצער.
היש בין הכסף והפחד איזו מנוחה, איזו שמחה, שבה יהיו חיי
האדם חפשים מנסיון?
אוי ואבוי על שמחת העולם בפחדה הנמקת ובתענוגיה המרעלים!
אוי ואבוי על צער העולם בחפצו הנקי לאשר ובקשיו הכבד, אשר
שובר הוא את הסבלנות החלושה.
הלא כל תקוה תלויה רק ברחמיך הרבים.
תן לי למלאות את רצונך, ושים את רצונך בי.
עוד תזעה אני בחשך, אבל כבר חדר אלי קולך הנעים, הקורא
אותי לשוב לביתי...
הריני כעולה לרגל, אשר עוד נסיעה ארכה לפני, והריהו נכסף אל
מחוז-חפצו ומטרת-נסיעתו.
הלך אלך...
שומע אני קול הקורא אלי...
נכסף נכספתי אל מעון-קדשך -
קבלני-נא, אבי, אל תוך ארמונותיך, כי יציריך הנני.

(*) מתוך דודיו של אוגוסטינוס הקדוש בקצורים ושנויים ובהסרת המקומות אשר לא
לפי רוח-ישראל הם.

כב

דבקות *

בא-נא אלי, אתה, אשר נפשי חשקה וחושקת בך -
בא-נא, הבודד, אל הבודד, כי לבדי אני, כאשר תחזינה עיניך -
בא-נא אלי, אתה, אשר שמתני יחיד, נעלב ונעזב בעולםך -
בא-נא אלי אתה, אשר היית לחפצי האחד בחיים ואשר הגדלת את
שאיפתי אליך, מבלי אשר ידמה לה דבר -
בא-נא אלי, נשימתי, חיתי, בא-נא - נחמת נשמתי. בא-נא, החדנה
וההדר והמשוש האחד שבחיים!
מודה אני לך על אשר בלי כל גלגולים, חליפות ותמורות היית
עמי לרוח אחד, ובהיותך אל עליון על-כל היית לי הפל - בפל.
רוחך - להם כמוס ונעלם, אשר לא יאפל, אשר דבק ידבק לשפתי
נשמתי ואשר יעבור על כל גדות-לבבי.
אודך, אלהי, על כי היית לי יום בלי-דילה ושמש בלי-שקיעה -
אין לך מקום להסתיר בו, יען כי שכינת-הודך ממלאה את העולמות קלם...
אין לך מקום להסתיר בו, יען כי איזה הוא המקום אשר יכילך?...
אבל את אשר לא יכילו רבוא-ירבבות העולמות יש אשר יכיל לבב
אנוש -
יהי-נא לבי המקום אליך; יהי-נא לבי - היכל לקדשתך.
בא-נא אל היכלך, בא-נא אל לבבי, שכן בי, ואני - בך...
אל-נא תפרד ממני בכל רגע ורגע מימי-חיי, ובבוא יום מותי
ונמצאתי בך, חיי החיים ומושל בפל.
אל-נא תעזבני לרגע, פן ימצאוני שונאי בהיותי רחוק ממך והתנפלון
על נפשי לבלעה.
היה-נא מחסי עז בשומך משפנך בי תמיד והייתי שבע-אשר גם בעני
ורנה-חיים גם במותי.
שים-נא משפנך בי ועליתי וגברתי על כל מלך, כי אתה לחמי
ומימי, ובהתעטפי בך אחוש שעות-אשר, אשר שפת-אנוש לא תביען.
אין מלה בלשוני, כי את אשר יעשה בי חזה יחזה הרוח, אבל לא
יוכל לבארו.
הבן יבין את הדברים אף ינסה להביעם, אבל הבטוי ממנו והלאה.
חזה יחזה את אשר לא יראה, את אשר אין לו תמונה, את אשר
אין לו הרקבה, את הפשוט, את גולד האינסוף.

(*) מתוך שירתו של שמעון המיאולוג, מובאה בספרו של מרטין בבר: „Ekstatische
Konfessionen - בשנויים ובקצורים ובהשמטת כל המקומות אשר בדוגמטיקה הנוצרית יסודם.

חזה יחזה הרוח את אשר אין לו תחלה, אשר אין לו סוף ואשר אין לו אמצע, ולא ידע איך להביע את הדבר – אתה האש אשר ממנה ידליקו את כל המאורות מן העולם ועד העולם והאש לא תחסר –

הנה הוא המאור האחד הקדמון אשר לא יחלק והנה הם המאורות הרבים אשר יחלקו, אורו וכחו במ ולאוורו ילכו. הנה הוא המאור הגדול הקדמון אשר תפס יתפס בתוך לבבי העני ולא אדע אכנהו.

בחרתי לי את הדומיה, אבל הפלא הנורא-הוד צוה יצוה לפי ולעטי: דבר וכתבו!

הנהו במעוני, הנהו בי, הנהו בהיכלו, הנהו בלבבי, – מי שהוא בכל העולמות כלם.

יושב אני על מטתי, ובהיות הוא בי הנני גם-אני מחוץ לעולמות – לו, למי שלו הכל והנצח לו, אני מעז לאמר: „אהבתיך“, יען כי גם הוא יאהבני...

שבע אשבע בצפייה, אתעטף ואתכסה בה, ובהתאחדי בו אדאה מעל שמים.

ידע אדע נאמנה, כי כן הוא הדבר, אבל פליאה דעת ממני, אנה הלך גוי אז?

יודע אנכי, כי חזה אחזה אז מה שלא יראה כל-בשר.

יודע אנכי, כי מי שנעלה ונשגב מעל כל-יציר יכללני בו, בצל ידו יחביאני, והנני מחוץ לעולמות כלם.

אני, בן-החלון, רואה בי אז את אבי הנצח, את החיים אשר לנצח לא יתעו.

הדבר חי אז גם בלבי גם בשמים: האור אחד הוא גם פה גם שם.

כג

על מפתן היום הששי *

חמשה ימים חייתי לפניך – חמשה ימים משבוע-חיי – חמש עשירות משבעים ימי שנות האדם –

על מפתן היום הששי אני דורך לפניך – מפתן העשירות הששית – על מפתן ערבה-השבת של ימי-חיי –

תן לי הכח לרוץ לפניך בערב-שבתי למען אעמוד לפניך בשבתי...

(*) במלאת לי חמשים שנה בחודש סיון תרפ"א.

תן לי צעירות-החיים, עז האפי וקדשת הרצון לתקן בערב-שבתי את אשר העניתי בימי-החל –

כי אמנם פגמתי בשרש נשמתי, קלקלתי הצנורות, סתמתי את הבארות וסלקתי את השפע –

כי אמנם מבלי-דעת נגעתי בעולמות קדושים עליונים וקצצתי בנטיעות-נצח –

כי אמנם רחקתי מפניך ככל עוברי עמקי-הבכא עתה, –

כי אמנם רחקתי מעליך, ואתה לא רחקת ממני, –

כי אנכי תעיתי, ואתה בקשתני תמיד –

כי אנכי תעיתי כשה אובד, ואתה קראת לי פתאם ואשמע.

קראתני נאט אליך, נאלץ אחריך.

הלכתי אחריך, אבל ברפי כשלו מרב תעוז בשדות זרים...

כי אמנם הלכתי אחריך בתעוזי בימי-עלומי ובימי-אילותי –

כי אמנם יגעתי בעמל חיי, ואתה טרם תראני טובך, טרם תודיעני את דרכיך –

ואני הלך אלך אחריך נכשל וקם, נכשל וקם...

מתי תקימני, אבי, לבלתי אפשל עוד?

מתי תאזרני חיל, למען לא אחדל מרוץ אחריך אף-רגע?

כי הנה מצאתיך, – ולמה-זוה אתה מתחמק מפני?

כי הנה מצאתיך, – ואני, אויה לי, אני נוטש אותך פתאם...

כי הנה מצאתיך – ולמה לא זקק בשרי באש-קדשך?

כי הנה מצאתיך – ולמה עוד תיות בקרבי תאוות ותשוקות אשר לא יך תן?

מי לי בשמים ובארץ מבלעדיך, – ולמה עודני מבקש ותועה?

כי הנה בנוסי מפניך, – אתה בקשתני, ועתה בבקשי אותך – אתה כנס מפני?

האמנם נסתי מפניך לפנים? דמיתי, כי נס אני מפניך – הינוס אדם מפני אלהים?

הינוס מנשמת-נשמתו, מחיי-חיייו?

אבל אתה שמת סתר לך – נאדמה, כי רחקת מעלי וכי רחקתי מפניך –

ואתה מגית את כל רגעי-חיי ותועידני אל מה שהועדתני –

ואתה נתתני לנפול בשאול-יאוש, למען אצא ואוציא אחרים משם – ואתה נתתני לטעום מיתה, טעם ספקות בליקץ, למען לחיות ולהחיות אחרים –

ואתה נתתני לנפול בעמקי-מצולה, למען יגדל כאבי, למען תחזק צעקתי, למען תאמץ עריגתי אליך –

אתה נתתני לנפול בבורות-טמאה, למען אדע להזהר ולהזהיר את אָחִי –

ואם ככה עשית לי, — למה עזבתני עתה לנפשי?
אתה היודע שבתי וקומי, — הטרם תדע, כי עוד רגלי מועדות לנפול
למעמים?

כי חברק אשר יבריק לעיני מאורך יש אשר יגזו פתאם —
ואני נשאר לבדי בחשך רב, עד אשר ארבה לצעוק אליך מתוך
חשפי.

אם ככה עשית לי, אם הדחתני שאולה, למען אעלה ואעלה רבים
עמי —

אם רצונך אני ממלא ודברך אני עושה, —
שפף עלי אורך, מלא בו את כל תוכי —
תגני עתה, בהכנסי ליום הטרם הגדול, לעשות את המעשה אשר
בשבילי קראתני מעמקי-שאול —

רוחך ינחני. עצתך — תחכמני. יהי רצונך — רצוני.

יעקב כהן

אגדות אלהים

חרבן הבית *

הוי, כי יום בא, יום-עברות, ולא תשף השמש בעריסתי,
יום שבר שנית אל ארץ-אפים את עמי, גאון-עזו —
עמד העולם להתפורר. ולחור לתהו ובהו...

ימים רבים כבר גרפו מימי הירדן הקודרים
פגרי-אדם, מטעני-חרב ומרדפי-בלהות,
בשרם נפות ופיהם פעור בצנחה אלמת,
יאושה-אחרית בעיניהם; ימים רבים כבר פשטו
לחקות לחקות עורבי-ההרים על חרבות הגליל,
נקרו את עיני הגויות הנטושות לרקב בשמש,
קוססו שדי בתולות רכות וזרע גבורים נלדו;
ארץ-הקנש, קרועה ורמוסה, דמים עקבה,
פרפרה תחתה, כל-עוד כח בה, ופצעיה הפתוחים
צעקו אל השמים... רק פה עוד נשם, כבשבץ,
נמתחו גידים קשים, תבורות קנאים, התאזרו

(* ראה "התקופה", ספר חמישי.